Ingen sammenslåing uten lokalsamfunnets samtykke!

Kommunene og fylkene er viktige bærebjelker i det norske demokratiet. De er mer enn bare administrative enheter, de er lokaldemokratiske fellesskap der innbyggerne sier sin mening om hvordan deres lokalsamfunn bør styres gjennom valg av representanter til kommunestyret og fylkestinget. Derfor bør Norges kommune- og fylkesstruktur også være utformet slik at den best mulig reflekter ønskene til innbyggerne om hvordan de vil bli styrt. Det er et demokratisk problem om ikke innbyggernes mening blir lyttet til i saker som gjelder kommune- og fylkesinndeling!

Gjennom de siste tiårenes mange endringer i fylkes- og kommunestruktur finnes flere eksempler der kommuner og fylker ble slått sammen mot lokalbefolkningens vilje. Både ved at resultatet i en folkeavstemming ikke ble lyttet til av lokalpolitikerne og ved at lokale politiske vedtak ble overkjørt av Storting og Regjering. Slik kan det ikke være!

Om Stortinget skal endre grunnloven så må det fremmes i et Storting og vedtas av et annet. For kommunene og fylkene er sammenslåinger sammenlignbare med grunnlovsendringer. En sammenslåing er sjeldent lett å reversere og får potensielt store konsekvenser for de innbyggerne som er berørt. Likevel kan lokalpolitikerne vedta at de vil slå seg sammen uten å måtte sikre at dette vedtaket står seg over tid. Det er heller ingen krav om at intensjonsavtaler må følges og sammenslåinger kan vedtas med knappest mulig flertall. Det må sikres at sammenslåingsvedtak står seg gjennom skiftende politiske flertall i de lokale folkevalgte organene. Derfor bør saker om sammenslåing behandles i to valgperioder før de vedtas.

I dag er det en utfordring at folkeavstemninger ikke er obligatoriske i saker som angår endringer i kommune- og fylkesstruktur. Det er heller ikke krav om at resultatet må følges. Dette gjør at lokalpolitikerne kan starte prosessen og gjøre vedtak om sammenslåing uten at dette var et tema i valgkampen og uten at dette har forankring hos befolkingen. For at sammenslåinger skal stå seg er det viktig at også innbyggerne i være berørte kommuner eller fylke har gitt sitt samtykke.

Senterungdommen vil:

- Gjøre det obligatorisk å gjennomføre lokale folkeavstemminger i saker som gjelder endringer i kommune- eller fylkesstruktur
- Innføre bindene lokale folkeavstemninger i saker relatert til kommune- og fylkesstruktur
- At resultatet i folkeavstemninger skal veie tyngre enn lokale politiske vedtak når Stortinget behandler et sammenslåingsforslag, dersom disse motstrider hverandre
- Innføre krav om at sammenslåinger må behandles i to valgperioder, med lokalvalg imellom
- Innføre krav om kvalifisert flertall i kommunestyrer eller fylkesting for å kunne gjennomføre sammenslåinger
- At intensjonsavtaler skal måtte følges opp gjennom tydeligere og etterprøvbare forpliktelser
- At ingen sammenslåinger skal kunne gjennomføres uten flertall i folkevalgt organ i alle berørte kommuner eller fylker
- Øke statens mulighet til selv å gjennomføre folkeavstemninger der kommunen eller fylket ikke har gjennomført en, i saker som gjelder vesentlige endringer i kommune- og fylkesstruktur.

Innsendt: Oppland Senterungdom